Rozdíl mezi ultrazvukovým a mamografickým vyšetřením

Datum	17.10.2026
Subjekt	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR
Region	Česká republika
Kategorie	Zdravotníctvo

K odhalení změn v prsní tkáni slouží ultrazvukové a mamografické vyšetření. Obě metody mají své specifické využití, vzájemně se doplňují a jejich vhodnost závisí zejména na věku ženy a charakteru prsní tkáně. Významnou roli hraje také pravidelné samovyšetřování prsů, které může ženu upozornit na vzniklé změny mezi jednotlivými preventivními kontrolami.

Karcinom prsu patří mezi nejčastější nádorová onemocnění žen a jeho výskyt dlouhodobě narůstá. **Pokud je nádor zachycen v raném stadiu, jsou možnosti léčby výrazně vyšší a většina pacientek má velmi dobrou prognózu.** Právě proto je důležitou součástí péče o zdraví pravidelná prevence. Díky screeningovému programu a pokroku v léčbě klesá úmrtnost na toto onemocnění.

Rozdíl mezi ultrazvukovým a mamografickým vyšetřením

Ultrazvukové vyšetření, odborně také sonografie, je vyšetření bez radiační zátěže. Žena při vyšetření leží pohodlně na zádech a lékař pomocí ultrazvukové sondy sleduje prsní tkáň a její strukturu na monitoru. Vyšetření je bezbolestné a nezatěžuje organismus rentgenovým zářením. Výsledky jsou obvykle k dispozici ihned.

Mamografie naopak využívá nízkou dávku rentgenového záření. Vyšetření probíhá vestoje, vyšetřuje se každý prs zvlášť. Prs se položí na vyšetřovací desku mamografu a následně je na dobu snímkování stlačen druhou deskou, aby bylo možné získat co nejpřesnější snímek. Některé ženy mohou tento okamžik vnímat jako lehce nepříjemný, ale vyšetření trvá jen několik vteřin a je **nejúčinnější metodou preventivního záchytu karcinomu prsu**. Pořizují se dva snímky u každého prsu, tak aby bylo možné zobrazit všechny jeho části i část podpaží. Vyhodnocení mamografických snímků však může trvat déle, protože snímky musí být zhodnoceny dvěma lékaři radiology s maximálním důrazem na přesnost.

Kdy je vhodné ultrazvukové vyšetření?

Ultrazvuk prsu je metodou první volby, zejména pokud je žena mladší 45 let. V tomto věku může převažovat vysoká denzita (hustota) prsní tkáně, která se nejlépe hodnotí právě ultrazvukem. Samotné ultrazvukové vyšetření však není nejúčinnější metodou screeningu nádorů prsu. Na rozdíl od mamografie nedává záruku, že záchyt jeho prostřednictvím vede ke snížení úmrtnosti na toto onemocnění**. O vhodném typu vyšetření proto vždy rozhoduje ošetřující lékař individuálně s ohledem na věk ženy, charakter prsní tkáně, rodinnou anamnézu a dalších rizikových faktorů. Pokud lékař při ultrazvuku najde nejasný nález nebo potřebuje doplnit další informace, může doporučit také mamografické vyšetření.** Ultrazvukové vyšetření se také používá k cílenému dovyšetření nálezů na mamografii.

Kdy je vhodná mamografie?

S přibývajícím věkem se mění složení prsní tkáně. Postupně v ní začíná převažovat tuková

složka, díky níž jsou změny na mamografických snímcích lépe viditelné. Proto se mamografie stala základní screeningovou metodou pro ženy od 45 let věku. **Mamografie dokáže zachytit i velmi časná stadia onemocnění, často ještě dříve, než si žena sama nahmatá jakoukoliv bulku nebo zaznamená jiné příznaky. Na mamografické vyšetření je žena odeslána praktickým lékařem nebo gynekologem v rámci pravidelných preventivních prohlídek od 45 let vždy ve dvouletých intervalech.**

Jak je to s úhradou vyšetření?

Mamografické vyšetření je v rámci screeningu rakoviny prsu u žen od 45 let jednou za dva roky hrazeno z veřejného zdravotního pojištění. Ultrazvuk i mamograf je hrazen z veřejného zdravotního pojištění, pokud je doporučen ošetřujícím lékařem například z důvodu podezření na možné změny v tkáni prsu nebo rodinné anamnézy. *Všechna vyšetření je nutné provést ve smluvních zdravotnických zařízeních* *(tedy u poskytovatele zdravotních služeb, který má smlouvu se zdravotní pojišťovnou pacienta).* **Ultrazvuk lze podstoupit i bez doporučení lékaře jako samoplátce.** VZP má ve své nabídce příspěvek pro své klientky starší 18 let **ve výši až 500 Kč**. Vyšetření musí být provedeno pouze v akreditovaném mamografickém screeningovém centru.

Jak na samovyšetření prsů?

Samovyšetření prsou provádějte pravidelně každý měsíc, ideálně mezi 5. a 10. dnem menstruačního cyklu. Svlékněte se a postavte se před zrcadlo. Všímejte si případných změn tvaru, velikosti, barvy nebo struktury kůže prsou. Následně pomocí konečků prstů prohmatejte každé prso, nejprve jemně povrchově a poté důkladněji. Vyšetření provádějte krouživými pohyby opačnou rukou (pravou rukou levý prs a naopak). Nezapomeňte prohmatat také oblast podpaží a okolí klíční kosti. Samovyšetření je vhodné provést ve stoje nebo vsedě a následně jej zopakovat vleže na zádech. Zkontrolujte také bradavky, zda nedošlo ke změně jejich tvaru, vtažení nebo výtoku. **Pokud zaznamenáte jakoukoli neobvyklou změnu nebo cokoli podezřelého, co nejdříve kontaktujte svého praktického lékaře nebo gynekologa.**

Audiozáznam k otázce týdne

Přepis zvukového záznamu:

Karcinom prsu patří mezi nejčastější nádorová onemocnění žen a jeho výskyt dlouhodobě narůstá. Právě proto je důležitou součástí péče o zdraví pravidelná prevence. K odhalení změn v prsní tkáni slouží ultrazvukové a mamografické vyšetření. Významnou roli hraje také pravidelné samovyšetřování prsů. Pokud je nádor zachycen v raném stadiu, jsou možnosti léčby výrazně vyšší a většina pacientek má velmi dobrou prognózu. Mamografické vyšetření je v rámci screeningu rakoviny prsu u žen od 45 let hrazeno jednou za dva roky z veřejného zdravotního pojištění. Ultrazvuk lze podstoupit i bez **doporučení lékaře**, tedy jako samoplátce. VZP má v takovém případě pro klientky starší 18 let příspěvek na vyšetření **ve výši 500 Kč.** Vyšetření ale musí být provedeno pouze v akreditovaném screeningovém centru. Jejich seznam najdete například na webu vzp.cz.

Viktorie Plívová
tisková mluvčí

https://www.vzp.cz/o-nas/tiskove-centrum/otazky-tydne/rozdil-mezi-ultrazvukovym-a-mamografickym-vysetrenim